

CENNETE GİDEN YOLLAR: SALİH AMELLER

Allah'ın (c.c) yarattıkları içinde en üstün olanı insandır. Allah (c.c) insanı yaratmış yarattığı zaman meleklerle O'na saygı ile eğilmelerini emretmiş daha sonra eşi ile birlikte cennete yerleştirmiştir. (Bakara, 2/35) İnsan, cenneti tattıktan, o mükemmel yurdu tecrübe ettikten ve Allah'a (cc) bu denli yakın olduktan sonra dünya gurbetinde rahat değildir. Cennete ve vuslata özlem duymaktadır. Çünkü cennet, huzurun, sükûnetin, çeşit çeşit nimetlerin, bütün güzelliklerin ve bütün mükemmelliklerin olduğu bir yerdir. Dahası cennet, Allah'a yakın olmak demektir. (Mutafifin, 83/22-28)

İşte insanoğlu İmtihan için gönderildiği bu dünyada cennete dönmek için Allah'ın (cc) emirleriyle sınanması ve ona kulluğunu ispat etmesi gerekecektir. Bu konuda dünya ve âhîret mutluluğunun yolunu göstermekle görevlendirilmiş peygamberlerin ve ilâhî kitapların kılavuzluğu ona yol gösterecektir. Ebedî saadet yurduna, ancak ebedî risâletin sahibi rehberliliğinde ulaşılabilir. Çünkü onun hakkında Yüce Allah (cc),

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

“Doğrusu biz seni hem bir şahit hem bir müjdeci hem de bir uyarıcı olarak gönderdik.” (Fetih, 48/8) buyurmuştur. O, önce insanları cennetle ve cennete götürecek amellerle müjdelemiştir. Nitekim Allah Resûlü (s.a.s);

مَا تَرَكْتُ شَيْئًا يَقْرِبُكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ وَيُبَاعِدُكُمْ عَنِ النَّارِ إِلَّا قَدْ بَيَّنَّتُهُ لَكُمْ

“Sizi cennete yaklaştıracak ve cehennemden uzaklaştıracak her şeyi size anlattım.” (Abdurrezzak, Musannef, XI, 125) buyurmuştur. Allah Resûlü (s.a.s) bu görevini Ebû Hüreyre'nin (r.a) naklettiği bir hadiste çarpıcı bir benzetme ile şöyle anlatmıştır:

إِنَّمَا مَثَلِي وَمَثَلُ النَّاسِ كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَوْقَدَ نَارًا ، فَلَهَا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ جَعَلَ الْقَرَأَشُ وَهَذِهِ الدَّوَابُّ الَّتِي تَقَعُ فِي النَّارِ يَقَعْنَ فِيهَا ، فَجَعَلَ يَنْزِعُهُنَّ وَيَغْلِبْنَهُ فَيَقْتَحِمْنَ فِيهَا ، فَأَنَا آخِذٌ بِحُجَزِكُمْ عَنِ النَّارِ ، وَأَنْتُمْ تَقْتَحِمُونَ فِيهَا

“Benim ve sizin durumunuz, (gece) yaktığı ateşe üşüşen böceklere pervanelere engel olmaya çalışan adamın durumuna benzer. Ben sizi ateşten korumak için kuşaklarınızdan tutuyorum, siz ise benim elimden kurtulup ateşe girmeye çalışıyorsunuz.” (Buhari, Rikak, 26)

Kur'an'ın ve Hz. Peygamber'in (s.a.s) bildirdiğine göre, cennete gitmenin olmazsa olmaz şartı imandır. Ayet-i kerime Yüce Rabbimiz;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ تُوْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

“Ey iman edenler! Sizi elem dolu bir azaptan kurtaracak bir ticaret göstereyim mi size? Allah'a ve peygamberine inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihat edersiniz. Eğer bilerseniz, bu sizin için

çok hayırlıdır.”(Saff,10-11) Görüldüğü gibi Cennet nimetlerine, ancak Allah’a ve peygamberlerine iman edenler erişecektir. Ebû Saîd el-Hudrî’den nakledildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s) şöyle buyurur:

يَا أَبَا سَعِيدٍ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ

“Ey Ebû Saîd! Kim Rab olarak Allah’tan, din olarak İslâm’dan ve peygamber olarak Muhammed’den razı olursa, ona cennet vacip olur.”(Müslim, İmare,116) Resûl-i Ekrem’in (s.a.s) müjdelediğine göre kalbinde böyle bir iman ışığını koruyan her Müslüman, cennete gidecektir. (Hadislerle İslam, Cilt 7, 664)

İMAN NEDİR?

İman, Allah’ın varlığına ve birliğine, Hz. Muhammed’in (s.a.s) peygamberliğine ve Kur’an’ın hak kitap olduğuna ve Kur’an’da ve mütevatir sünnette haber verilen hususların doğru olduğuna kesin olarak inanmak, bunları tasdik etmek demektir.

İman Ne ile Gerçekleşir?

İman, kalbin amelidir. Çünkü imanın yeri kalptir. Bir kimse, Peygamberimizi (s.a.s), Allah tarafından getirdiği kesin olarak bilinen her şeyde kalbi ile tasdik ediyor ve doğruluğuna inanıyorsa bunu herhangi bir sebeple dili ile ikrar etmese de Allah katında mümindir.

Bununla ilgili olarak, yüce kitabımız Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyurulmuştur:

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ

“İnsanlardan bazıları da vardır ki inanmadıkları halde ‘Allah’a ve ahiret gününe inandık’ derler”(Bakara, 2/8)

قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ

“Bedevîler, ‘İman ettik’ dediler. Şunu söyle: ‘Henüz iman gönüllerinize yerleşmediğine göre, sadece boyun eğdiniz. Bununla beraber Allah’a ve resulüne itaat ederseniz yaptığınız hiçbir şeyi boşa çıkarmaz; Allah çok bağışlayıcı, çok esirgeyicidir.”(Hucurat, 49/14)

Dünyada müslüman olduğunun bilinmesi ve kendisine (cenaze namazını kılmak ve müslüman mezarlığına defnetmek gibi) İslâm hükümlerinin uygulanması için gereklidir.

İmanın Geçerli Olmasının Şartları:

İmanın sahih ve makbul olması için üç şartın bulunması gereklidir:

1. İman ümitsizlik halinde olmamalıdır.
2. Dinin kesin hükümlerinden, herhangi birini inkâr edici söz ve davranışlarda bulunmamalıdır.
3. Mümin Allah’ın rahmetinden ne ümitsiz ne de emin olmalıdır.(Havf ve Reça’)

İman esasları kuşkusuz insanı cennete sevk eden en temel unsurlardır. Müminden beklenen, imanını hayatına rehber kılması ve davranışlarına da yansıtmasıdır. Kur’an-ı Kerîm’de,

أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يَتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ

“İnsanlar, ‘İman ettik.’ demekle imtihan edilmeden bırakılacaklarını mı zannettiler?” (Ankebut, 29/2) buyrularak imanının bu yönüne dikkat çekilir. Kısacası kişiyi cennete götüren iman, kendisine salih amellerin eşlik ettiği imandır.

Salih amellerin başında Allah Teâlâ’nın yapın dediklerini yapmak, uzak durun dediklerini terk etmek vardır. Nitekim İslâm’ın emrettiği namaz, oruç, zekât gibi ibadetleri yerine getireceğini ifade eden bir sahâbînin arkasından Hz. Peygamber (s.a.s), ***“Eğer sözünde durursa cennete girer.”*** buyurmuştur. (Müslim, İman,10)

SALİH AMEL NEDİR?

Sözlükte “yararlı, iyi ve güzel amel” anlamına gelen amel-i sâlih, din dilinde; îmanın gereği olarak ihlas ve iyi niyetle yapılan, Kur’ân ve sünnete uygun olan her türlü söz, fiil ve davranışlara denir. Kur’an’da yetmiş iki âyette “amel-i sâlih” “îman” ile birlikte geçmiş, îman edip amel-i sâlih işleyenlere mağfiret, büyük mükâfat ve cennet vaat edilmiştir. (Bakara, 2/25; Mâide, 5/9) İslâm bilginleri “amel-i sâlihi”; farz, vacip, sünnet, müstehap ve mendup kısımlarına ayırmışlardır.

Bir amelin salih amel olabilmesi için;

- Salih ameli yapan kişinin Müslüman olması,
- Salih ameli iman gereği olarak yapması,
- Kur’an’a ve Sünnete uygun olması,
- Tam bir ihlas ve iyi bir niyetle yapılması gerekir.

Yüce Allah, müminlerin salih ameller işlemesini emretmektedir:

وَأَعْمَلُوا صَالِحًا

“Salih ameller işleyin.”(Sebe, 34/11)

Hangi amellerin “salih amel” olduğu hususunda Kuran’a baktığımızda, Allah rızasına uygun olan her türlü söz, fiil, ibadet ve iyiliklerin “salih amel” olduğunu görmekteyiz.

Namaz, oruç, zekât ve hac gibi temel ibadetlerin yapılması “salih amel” olduğu gibi dürüstlük, doğru sözlülük ve meşru bir işte çoluk çocuğunun rızkını temin için çalışmak da sâlih ameldir. İyiliği emretmek ve kötülükten men etmek, sosyal yardımlaşma ve benzeri Kur’an’a, Allah’ın rızasına uygun olan her türlü iş ve davranış salih amel diyebiliriz.

Ancak dikkat edilmesi gereken çok önemli bir nokta vardır; bir ameli salih kılan şey, yalnızca onun sonucu değildir, onun arkasındaki “niyet”tir.

KISSA:

Adamın biri çölde yolculuk yaparken bir su kaynağının yanına varır ve dinlenmek için atından iner. Atının kaçmaması için yere bir kazık çakar ve atını oraya bağlar. Tekrar yola devam edeceği zaman “Benden sonra gelen bir başka yolcunun da işine yarar.” düşüncesiyle kazığı sökmeden orada bırakır. Daha sonra bir başka yolcu aynı yerde konaklar. Su kaynağına yöneldiğinde ayağı kazığa takılır ve düşer. O da “Benden sonra başka insanların canı yanmasın.” diye kazığı söküp atar. İki kişide birbirine zıt iki davranış yapmalarına rağmen ikisi de sevap bekleyecekleri iyi

bir iş yapmışlardır. Adamlardan biri iyi niyetle kuyu yanına kazık çakmış, diğer bir kişide yine iyi niyetle başkalarının düşmemesi için sökü� kaldırmıştır. Sonuçta iyi niyetlerinden ve amellerinden dolayı her ikisi de sevaba nail olması umulur. Hem niyet iyi olacaktır. Hem de ameller meşru olacaktır.

Salih amel Allah rızası için yapılır; hayırseverliğin arkasında ise sosyal bir dayanışma hissi ve özellikle de “hayırsever” olarak tanınma isteği vardır.

Şu ayet-i kerimeler, müminlerin yalnız ve yalnız Allah’ın rızasını düşündüklerini ortaya koymaktadır:

وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا

“Onlar, kendileri (yemek) istedikleri halde yiyeceği yoksula, yetime ve esire ikram ederler.”

إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا

(Ve şöyle derler:) **“Biz sizi Allah rızası için doyuruyoruz; sizden ne bir karşılık ne de bir teşekkür bekliyoruz.”**

إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَطَطِيرًا

“Biz, dehşetli, çetin bir günde rabbimizden korkarız”(İnsan, 67/ 8-10)

Maun suresindeki ayetlerde, Allah’ın değil, insanların rızası için namaz kılan ve bu nedenle ibadetlerinin salih amel olma niteliğini kaybettiği kişiler şöyle haber verilir:

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ

“Vay haline o namaz kılanların ki,

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ

“Onlar namazlarının özünden uzaktırlar.”

الَّذِينَ هُمْ يُرَاؤُنَ

“Onlar halka gösteriş yaparlar.”(Maun,107/ 4-6)

Aynı namaz gibi salih bir amel olan infak -malın Allah yolunda harcanması- da, eğer Allah’ın değil de insanların rızası için yapılırsa tüm değerini yitirir. Kur’an’da, gerçek infakla gösteriş için yapılan infak arasındaki fark şöyle açıklanır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَثُلَّةٌ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

“Ey iman edenler! Allah’a ve âhiret gününe inanmadığı halde malını insanlara gösteriş yapmak için harcayan kimse gibi sadakalarınızı başa kakmak ve incitmek suretiyle boşa çıkarmayın. O kimsenin misali, üzerinde toprak bulunan düzgün ve yalçın bir kayadır; kayanın üzerine şiddetli bir yağmur yağmış, onu çıplak halde bırakmıştır. Bu gibilerin kazandıkları hiçbir şeyden istifadeleri olmaz ve Allah, inkârcı topluluğa hidayet vermez.”

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللَّهِ وَتَثْبِيتًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَاتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطُلَّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

“Mallarını Allah rızasını dileyerek ve içlerinden gelerek harcayanların misali ise tatlı bir yamaçta bulunan, üzerine bolca yağmur yağan, bu sebeple ürününü iki misli veren bir bahçedir; şayet sağanak yağmazsa incecik yağar. Allah yapıp ettiklerinizi görmektedir.”(Bakara, 2/ 264-265)

Öyleyse Müslüman, her işe Allah rızası için girişmeli, ancak sonucunu da Allah’a bırakmalıdır.

Allah Kur’an’da fiillerin kendisinin ya da sonuçlarının değil, bu ameller yapılırken kişinin niyetinin önemli olduğunu bize haber verir. Hac suresinde, bu gerçek şöyle açıklanır:

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَائُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ

“Onların ne etleri Allah’a ulaşır ne de kanları; O’na ulaşacak olan sadece sizin takvânızdır...”(Hac, 22/37)

Bu nedenle, salih amel yapılırken, niyetin sürekli sağlam tutulması, yani yapılan işin sadece Allah rızası için yapıldığının akılda tutulması son derece önemlidir. Bu amaçla da, Allah’la manevi bir bağlantı içinde olmak, bir iş yaparken O’nu tesbih etmek ve işin kabulü için Allah’a dua etmek gereklidir.

Hz. İbrahim (a.s.) ve Hz. İsmail’in (a.s.) Kâbe’yi inşa ederken ettikleri dua, tüm müminler için örnektir:

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

“İbrâhim İsmâil’le birlikte o evin (Kâbe’nin) temellerini yükseltiyordu: ”Ey Rabbimiz! Bizden bunu kabul buyur; şüphesiz sen işitensin, bilensin.”

رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

“Ey Rabbimiz! Bizi sana teslim olanlardan eyle, soyumuzdan da sana teslim olacak bir ümmet çıkar. Bize ibadet usullerimizi göster, tövbemizi kabul et. Şüphesiz tövbeleri kabul eden, merhameti bol olan yalnız sensin.”(Bakara, 2/ 127-128)

Kur’an’da iman ile salih ameller arasında o kadar kuvvetli bir bağ kurulmuştur ki, imanın zikredildiği yerde peşinden hemen salih amel gelmektedir.

İman; müminin dünya ve ahirette elde ettiği Rabbimizin ihsan ettiği en büyük nimetidir. İmanın korunması ise amel ve ahlak ile mümkündür. Bir cam fanus içerisinde yanan ışığın korunması için cam ne kadar önemli ise imanın korunması için de salih ameller ve güzel ahlaka sahip olması gerekir. Yüce Rabbimiz bir âyet-i kerimede şöyle buyuruyor;

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

“İman edip dünya ve ahiret için yararlı işler yapan ve rablerine gönül huzuruyla teslim olanlara gelince, işte onlar cennetliklerdir. Onlar orada ebedî kalacaklardır.”(Hud,11/23)

Mümin; kalbine imanın sevgisini, aklına ilim ve hikmeti, günlük yaşamına ibadeti, huyuna ve ilişkilerine ahlaki uyarlarsa kâmil bir mümin olabilir.

İmanın salih amellerle beslenmesi gerekir:

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

“İman edip dünya ve âhiret için yararlı işler yapanlara gelince...”(Buruc, 85/11) diye başlayan pek çok ayet bize amelin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

SALİH AMELLER

Kur'an'da, salih amellerin farklı şekilleri bildirilir. Namaz, oruç, infak (zekât), hac gibi temel islami ibadetler salih amellerin başında gelir.

İbadetler yanında; iyiliği emredip kötülüklerden sakındırma, hakkı tavsiye sabrı tavsiye, İslam'ın diğer insanlara tebliğ edilmesi, Kur'an ahlakının yaşanması için çalışılması, dine karşı yapılan fiili ve sözlü saldırıların bertaraf edilmesi, Kur'an'ın daha iyi anlaşılması için gayret gösterilmesi, Müslümanların her türlü kişisel ve sosyal probleminin çözümü gibi konuların hepsi son derece önemli salih amellerdir.

Hucurat suresi başta olmak üzere Kur'an-ı Kerim'de Rabbimizin bizden bireysel ve toplumsal olarak yapmamızı istediği tüm ahlaki emirleri yapmak, tüm nehiylerden de sakınmak salih ameldir.

Doğru söz söylemek salih amel olduğu gibi, yalandan uzak durmak da salih ameldir. Yoksulu doyurmak salih amel olduğu gibi yetimin malını korumak da salih ameldir.

Bir ayette, salih amellerin bu geniş çerçevesi şöyle çizilir:

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قَبْلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

“Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz erdemlilik değildir. Asıl erdemli kişi Allah'a, âhiret gününe, meleklerle, kitaba ve peygamberlere iman eden; sevdiği maldan yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, yardım isteyenlere ve özgürlüğünü kaybetmiş olanlara harcayan; namazı kılıp zekâtı veren-dir. Böyleleri anlaşma yaptıklarında sözlerini tutarlar; darlıkta, hastalıkta ve savaş zamanında sabrederler. İşte doğru olanlar bunlardır ve işte takvâ sahipleri bunlardır.”(Bakara, 2/177)

Asr suresinde imanla beraber salih amel insanı ziyandan kurtaran unsur olarak zikredilmiş, arkasından bunların neler olduğu şöyle bildirilmiştir.

وَالْعَصْرُ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالْحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ

“Asra yemin ederim ki, insan gerçekten ziyandadır. Ancak; iman edip dünya ve âhiret için yararlı işler yapanlar, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler başkadır.”(Asr, 103/1-3)

Kehf suresi 46. Ayette; Yüce Allah, dünya nimetleri içerisinde insanın en çok değer verdiği iki nimete dikkat çekmektedir. Bu nimetlerin hayatın süsü, ziyneti olduğunu ve bu iki nimetin de dünya ile birlikte sonuçta yok olacağını ve ahirete gidecek olanın yalnızca imanla birlikte salih amel olacağını şöyle vurgulamıştır:

الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْبَاقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا

“Servet ve oğullar, dünya hayatının süsüdür; kalıcı olan iyi davranışlar (salih ameller) ise rabbinin nezdinde hem sevapça daha hayırlı hem de ümit bağlamaya daha lâyıktır.”(Kehf,18/46)

Salih amel imanı kuvvetlendirdiği gibi günahlar ise kalbi karartır. Bir hadisi şerifte Hz. Peygamber (s.a.s) şöyle buyurmuştur: **“Mümin bir günah işlediği zaman kalbinde siyah bir nokta meydana gelir. Eğer o günahı hemen bırakıp tövbe ve istiğfar ederse, kalbi eski parlaklığına kavuşur. Günah işlemeye devam ederse, siyah noktalar gittikçe çoğalır ve kalbini büsbütün kaplar. Bu siyah noktalar, Allah Teâlâ’nın:**

كَأَلَّا بَلَ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

‘Hayır hayır, onların işlediği günahlar kalplerini paslandırıp köreltmıştır’(Mutaffifin, 83/14) **diye belirttiği pastır.”**(İbni Mâce, Zühd 29; Ahmed İbni Hanbel, Müsned, II, 297)

Ayrıca salih amel işlemeyen ahirete gidenlerin dünyaya dönüp salih amel işlemek için yalvaracakları Kur’an’da şöyle ifade edilmektedir:

وَهُمْ يَصْطَرِّخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرْ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ

“Ve onlar orada, ‘Rabbimiz! Bizi (cehennemden) çıkar da yapmış olduklarımızdan tamamen başka, iyi işler yapalım’ diye feryat ederler. Size düşünecek kimsenin düşünebileceği kadar bir ömür vermedik mi? Üstelik size uyarıcı da gelmişti. Şimdi tadın bakalım! Zalimlerin hiçbir yardımcısı da yoktur!”(Fatır, 35/37)

Âhiret sahnelerine yer veren bu ve benzeri âyetlerde, dünyada iken yapılan uyarıları hafife alan inkârcıların kötü âkıbetle karşılaştıklarında kendilerine yeni bir fırsat verilmesi için çırpınmaları tasvir edilir ve bu feryatların hiçbir yarar sağlamayacağı vurgulanır. (Kur’an Yolu Tefsiri, 4/468)

SALİH AMEL İŞLEYENLERİN MÜKÂFATLARI

Yüce Allah, cennetin nimet ve güzelliklerini, imanla birlikte salih amelleri işleyenlerin önüne sereceğini şöyle ifade etmektedir:

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا

“İman edip dünya ve âhiret için yararlı işler yapanları da, içinde ebediyen kalmak üzere, altından ırmaklar akan cennetlere sokacağız. Orada onlar için tertemiz eşler vardır ve onları koyu bir gölgeliğe alacağız.”(Nisa, 4/57)

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَنْ أَحْسَنَ عَمَلًا

“İman edip dünya ve âhiret için yararlı işler yapanlar bilmelidirler ki, biz güzel iş yapanların ecrini asla zâyî etmeyiz.”(Kehf, 18/30)

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

“İman edip dünya ve âhiret için yararlı işler yapanlara gelince -ki hiç kimseye gücünün üstünde bir vazife yüklemeyiz- işte onlar cennetliklerdir. Orada onlar ebedî kalıcıdırlar. (Cennette) onların altından ırmaklar akarken, kalplerinde kinden ne varsa hepsini çıkarıp atarız. Ve onlar derler ki: “Bizi bu nimete

kavuşturan Allah’a hamdolsun! Allah bize bahşetmeseydi biz kendiliğimizden elde edemezdik. Hakikaten rabbimizin elçileri gerçeği getirmişler. “ Onlara, ”İşte size cennet. Yapmış olduğunuz iyi amellere karşılık o sizin oldu“ diye seslenilir.”(Araf, 7/42-43)

ÖZETLE:

- İmanın gereği olarak yapılan, Kur’ân ve Sünnete; Allah ve Peygamberin rızasına uygun olan ve bilinçli olarak yapılan her davranış salih ameldir.
- İman ile amel, ayrı ayrı şeyler olmakla beraber aralarında çok sıkı bir ilişki vardır.
- İman amelin makbul olma şartı, salih amel de imanın kemaline işarettir.
- Salih ameller; kalbimizdeki iman ve iyi bir niyetle yapılırsa cennete girmemize ve oradaki derecelerimizin yükselmesine vesile olur.
- İman, cennete girmeye, amel ise cehennemden kurtuluşa vesiledir.

Kur’an-ı Kerîm’de Hz. Süleyman (a.s.)’ın salih amel işlemede Yüce Allah’tan yardım istemesi bize örnek olarak sunulmaktadır. Bizler de bu duayı her zaman yapmaya gayret edelim.

وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

“Ey Rabbim!” dedi, ‘Gerek bana gerekse anne babama verdiğin nimete şükretmeye ve hoşnut olacağın iyi işler (salih amel) yapmaya beni muvaffak kıl. Rahmetinle beni iyi kullarının arasına kat!’ (Neml, 27/19)